

Bács-Kiskun megye vízhiányhelyzete 2017.

Közműves vízellátás

Bács-Kiskun megyében mind a 119 településen (22 város, 97 község) biztosított a közműves ivóvíz szolgáltatás, a lakosság 87,4 %-a közüzem ivóvízzel ellátott (443344 fő). A belterületen élő lakosság közel 100 %-a kap vezetékes vizet, azonban a külterületen élők esetében ez nem mondható el. A tanyás térségekben élők egyedi kút vizét használják, melyek vízminőségére vonatkozóan nincs információ, mivel laboratóriumi vizsgálattal általában a kút nem rendelkezik.

A vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya az előző évhez képest nem változott, 87,4 % (városokban átlagosan 89,5%, községekben 82,9%), mely az országos átlaghoz képest 7,8 %-os lemaradást mutat. A bekapcsolt lakások arányában településenként nagyon erős a szóródás, legkedvezőtlenebb a magas arányú külterületi népességgel rendelkező településeknél. A járások közül 4 járás éri el a megyei átlagot, legnagyobb a lemaradás a Kiskunfélegyházi járásban, ahol jelentős a tanyás térségek aránya.

A fenti adatok a statisztikai évkönyv (2016) adatai alapján kerültek meghatározásra.

A megyében lévő 11 járásnál a közüzem ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya az alábbiak szerint alakult:

- Bácsalmási járás: 93,6 %;
- Bajai járás: 95,6 %;
- Jánoshalmi járás: 87 %;
- Kalocsai járás: 95,4 %;
- Kecskeméti járás: 88,4 %;
- Kiskőrösi járás: 83,3 %;
- Kiskunfélegyházi járás: 72 %;
- Kiskunhalasi járás: 84,6 %;
- Kiskunmajsai járás: 75,9 %;
- Kunszentmiklósi járás: 86,9 %;
- Tiszakécskei járás: 86,9 %.

A közművek által a lakosságnak szolgáltatott ivóvíz mennyisége a megyében 15450000 m³/év, ami az előző évihez képest csökkenést mutat. Az egy főre jutó vízfelhasználás 30,4 m³/év.

Díjtartozás miatt életbeléptetett vízhasználati korlátozásról egyre több bejelentés érkezik a népegészségügyi hatósághoz.

Víztermelés

119 településünk közül 118-at a megye közigazgatási területén működő 76 közüzem ivóvízzel lát el, 1 település vízellátása a Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez tartozó Csépa Regionális Vízműről biztosított. A városi vízművek száma 16, ebből 6 vízmű térségi vízműként még további 14 települést/településrészt vízellátását biztosítja. A 4 regionális vízmű összesen 35 települést lát el vezetékes ivóvízzel. A községi vízművek száma 56, mely összesen 65 települést/településrészt lát el vezetékes ivóvízzel. A vízminőség-javító projekt megvalósítását követően a kitermelt víz 81 %-ban védett, mély rétegekből, 18,4 %-ban Duna-menti parti kutakból, 0,6 %-ban sekély mélységű sérülékeny vízadókából származik.

Vízminőségi probléma

Megyénkben a közmű által szolgáltatott **nyersvíz** minősége általában kedvezőtlen, a mély rétegvizekben nagy gyakorisággal határérték feletti az arzén, a vas, a mangán, az ammónia, és a metán tartalom. A megye kisebb, jól körülhatárolható térségeiben a víz kemény, nagy a klorid és nátrium tartalom, másutt a keménység nem érte el az optimális szintet. A parti kutakból és a sekély rétegekből kitermelt víz az ammónia, a vas és a mangán tartalom miatt igényel kezelést. A megye 4 településén határértéket meghaladó bór tartalommal is számolni kell. Nitrit, nitrát és fluorid határérték túllépés megyénkre nem jellemző.

Vízkezelés

A megyében lévő vízművek közül 70-ben működik víztisztító berendezés és mindössze 6 településen (Felsőlajos, Szentkirály, Ladánybene, Szabadszállás-Balázspusztá, Újsolt, Dunaegyháza) jut el nyers víz a lakossághoz, mivel víztisztító technológia nem épült, ill. nem csatlakozott rá másik vízellátó rendszerre sem. A felsorolt települések közül Dunaegyháza vízműnél a víztisztító technológia beüzemelése várhatóan 2018ban megtörténik.

Vízminőség-javító beruházás-vízminőség

A kitermelt víz minőségének javítása érdekében 2016-tól 70 víztisztító berendezés üzemeltetnek a megyében.

Ammóniamentesítő berendezés 43 vízműnél működik, melyből 17 biológiai ammóniamentesítő, 26 vízműnél törésponti klórozást végeznek. Egyik vízmű esetében sincs önálló ammóniummentesítés, mindig társul hozzá vas-, mangán, ill. arzénmentesítés is. 15 közüzemi vízműnél vas-, mangán-, és arzénmentesítés történik, 8 vízmű esetében pedig csak vastalanítást, mangántalanítást végeznek.

A vízminőség-javító beruházások eredményeként elmondható, hogy megyénkben a közüzemi vízművek által szolgáltatott víz minősége megfelelő, határérték feletti arzén tartalmú víz már sehol sem folyik a csapokból.

Közüzemi vízművek ellenőrzése

A 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet alapján a járási hivatalok 56 közüzemi vízmű esetében rendelkeznek hatáskörrel, a népegészségügyi főosztály 20 közüzemi vízművet tart nyilván, mely 5000 főnél több állandó népességet lát el, vagy 1000 m³/nap feletti kapacitású.

A vonatkozó jogszabályban előírt gyakorisággal történik a közüzemi vízművek által szolgáltatott víz hatósági és üzemeltetői vizsgálata, így az esetleges vízminőségi problémák rövid időn belül kiszűrésre kerülnek, ill. lehetőség van a vízminőség javítását szolgáló intézkedés megtételére.

Ivóvíz ólom tartalma

2017. évben tovább folytattuk,- a hatósági vizsgálat keretében- az óvodák, iskolák körében, a felhasznált víz ólom tartalmának a felmérését. Terveink szerint a 119 település esetében, egy-egy ólomra vonatkozó vízvizsgálatot végzünk évi 20-25 esetben, a településen lévő, régebbi építésű iskola, óvoda belső hálózatából. Ennek függvényében (a 11 részletes vizsgálatokon felül) 2017. évben 21 településen lévő óvoda/iskola mintavételi pontján végeztünk ólom vizsgálatot, a mérések minden esetben megfelelő eredményt mutattak.

Vízzel kapcsolatos megbetegedések:

Az illetékességi területünkön a tárgy év folyamán ivóvíz okozta methaemoglobinémiás és legionellosis megbetegedés nem fordult elő, ivóvíz okozta más fertőző megbetegedésről nem volt tudomásunk.

Egyedi vízellátó rendszerről beszélünk ha, ha egy vízellátó rendszer 50 főnél kevesebbet lát el, illetve 10 m³/d-nél kisebb a termelt (felhasznált) vízmennyiség. Ahol ilyen rendszerek (tehát magán kutak, házi vízvezeték) vizét fogyasztja a lakosság jelentős része, akkor ezek vízminőségével nagyon fontos foglalkozni. Az ilyen vízellátó rendszerek többsége kismélységű (≤ 50 m), ezért a vizük könnyen szennyeződik, főleg ha a környezetükben szennyező objektum (trágyatároló, ürgödörös árnyékszék, állattartó telep, szikkasztó, stb.) található. A kismélységű kutak vizében gyakran magas nitrát tartalom, ami a csecsemőkori methaemoglobinémia kialakulását okozhatja.

Egyedi kutakat érintő jogszabályi változás

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Kormányrendelet 2016-ban történt módosítását követően, bevezették a saját célú ivóvízmű fogalmát, ill. létesítési-, üzemeltetési engedélyezésével kapcsolatos rendelkezéseket.

A jogszabály 2.§ 28. a) pontja alapján **saját célú ivóvízmű**: *a házi ivóvízigényt szolgáló víztermelő létesítmény, a hozzá tartozó csatlakozó és házi ivóvízhálózat, illetve a víz tisztítási feladatokat ellátó vízilétesítmény, amely a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény szerint nem minősül víziközműnek, és amely kevesebb, mint 50 személy ivóvízellátását biztosítja.*

Az egyedi kút vizét - függetlenül a típusuktól, kialakításuk és használatbavételük időpontjától - a vonatkozó jogszabályok alapján **engedélyeztetni szükséges**. A jogszabály a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlását megosztja a vízügyi hatóság (megyei katasztrófavédelmi igazgatóság) és a település önkormányzat jegyzője között. A jegyző hatáskörébe tartoznak azon lakosság által háztartási célokra használt kutak:

- magánszemélyek háztartási igényeinek kielégítésére szolgáló létesítmények és
- 500 m³/év talajvizet vagy parti-szűrésű vizet használnak.

A fentebb hivatkozott jogszabály alapján a saját célú ivóvízmű üzemeltetése magába foglalja:

- a saját célú ivóvízmű fenntartását,
- a saját célú ivóvízmű védelmét és
- az ivóvízminőség vizsgálatát.

A rendelet előírja továbbá, hogy a saját célú ivóvízmű védelmét úgy kell megvalósítani, hogy a vízkivétel körül 10 méteres körzet a saját ingatlanon belül legyen. Az ingatlan tulajdonosának vagy az üzemeltetőnek ezen a területen belül meg kell akadályozni a szennyezőanyagok saját célú ivóvízműbe és a környező földtani közegbe történő bocsátását.

Az előző évekhez képest fontos változás továbbá, hogy a rendelet 16.B § (1) bekezdésében szabályozásra került, hogy **a saját célú ivóvízműből a közvetlen emberi fogyasztásra kerülő víz minőségének meg kell felelni az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről** szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet 1. számú melléklete szerinti határértékeknek.